

BULLETIN

HAVARIKOMMISJONEN FOR SIVIL LUFFTART (HSL)

Postboks 165, 1330 OSLO LUFTHAVN

Telefon: 67 12 23 19 - 67 59 36 55

BUL 14/97

Telefax: 67 12 53 33

Avgitt: 6. mai 1997

Luftfartøy

-type og reg.: Piper PA-28-181 Archer II, LN-SVO

-fabr. år: 1977

-motor: Lycoming O-360-A4M

Dato og tidspunkt: 9. februar 1997, kl. 1032

Hendelsessted: Over Tananger, nord for Stavanger lufthavn Sola.

Type hendelse: Luftfartshendelse, røykutvikling i cockpit

Type flyging: Privat

Værforhold: Sørøstlig vind ca. 10 kt - Brutt skydekke i 1 200 ft - Sikt +10 km
- Lett regn - Temperatur +2°C

Flygeforhold: VMC

Reiseplan: VFR

Antall ombord: 2

Personskader: Ingen

Skader på luftfartøy: Varmeskade på ledning og gulvmatte

Andre skader: Ingen

Fartøysjefen

-alder: 50 år

-sertifikat: Amerikansk CPL-A

-flygererfaring: Totalt 1749 timer, 302 timer på typen og 15 landinger på typen
siste 90 dager

Informasjonskilder: Rapporter fra fartøysjef, flyeier og flytekniker samt utfyllende
opplysninger fra disse.

Alle tidsangivelser i denne bulletin er lokal tid (UTC + 1 time), hvis ikke annet er angitt.

FAKTISKE OPPLYSNINGER

Ifølge fartøysjefens rapport utførte han en lokalflyging nord for Sola da han merket lukt og så røyk nede ved siderorspedalene. Han slo derfor av alle elektriske systemer bortsett fra VHF-radio nr. 1. Med denne kalte han opp Sola kontrolltårn (TWR) og meldte fra at han hadde røyk i cockpit, og at han ønsket å returnere til flyplassen. LN-SVO ble omgående gitt klarering til å lande på bane 18. Dette førte til at et fly fra Braathens SAFE måtte avbryte en påbegynt innflyging. Fartøysjefen slo deretter av flyets hovedstrømbryter.

Havarikommisjonen for sivil luftfart har utarbeidet denne rapporten utelukkende i den hensikt å forbedre flysikkerheten. Formålet med undersøkelsene er å identifisere feil eller mangler som kan svekke flysikkerheten, enten de er årsaksfaktorer eller ikke, og fremme tilrådinger. Det er ikke kommisjonens oppgave å fordele skyld og ansvar. Bruk av denne rapporten til annet enn forebyggende flysikkerhetsarbeid bør unngås.

Dette så ut til å stoppe røykutviklingen. Under utflating før setting på banen ble motoren ifølge fartøysjefens rapport stoppet med blandingskontrollen og magnetbryterne slått av. LN-SVO rullet så inn på taksebane "Alfa" hvor de to ombordværende gikk ut av flyet.

På bakgrunn av ovennevnte hendelse ble flyet undersøkt av flytekniker. Han kunne ikke finne tegn til overoppheting ved flyets elektriske installasjoner. Etter en tids bakkekjøring med kabinvarmen på oppstod imidlertid svak røykutvikling og lukt fra området ved høyre rorpedal. Ved å slå av kabinvarmen opphørte røykutviklingen. Nærmere undersøkelser viste at en løs ledning som gikk under en gummimatte på gulvet hadde varmeskade etter kontakt med en varmluftkanal til kabinvarmesystemet. Ledningen gikk fra instrument-panelets venstre side, ned under matten og opp til en "intercom box" mellom setene. Også gummimatten bar preg av å ha vært varm. Teknikeren har opplyst til HSL at ledningen og boksen ikke var beregnet for fastmontering i fly og at ledningen var av et materiale som han ikke forbandt med standard flymateriell. Gummimatten som var av "biltype" lå løst på gulvet, og var noe for stor slik at den nådde opp til varmekanalen.

HAVARIKOMMISJONENS KOMMENTARER

HSL anser at fartøysjefen handlet riktig da han på bakgrunn av røykutviklingen slo av mest mulig av flyets elektriske utstyr og foretok en umiddelbar landing.

Etter HSLs mening er det imidlertid grunn til å sette spørsmålstegn ved om ikke det aktuelle intercom-utstyret dekkes av bestemmelsene gitt i BSL B 4-2. Under punkt 3 står det:

"Radioutstyr for bruk i norskregistrert luftfartøy skal være godkjent og kategorisert av Teledirektoratet før norsk luftdyktighetsbevis utstedes."

Videre står det under punkt 5 at:

"Radioutstyr for bruk i norskregistrert luftfartøy skal installeres av verksted autorisert/godkjent av Luftfartsverket."

HSL mener forøvrig at det kan settes spørsmålstegn ved flysikkerheten ved å ha løse gummimatter på gulvet under flyets rorpedaler.